

1. skupina konzonantnega dela

Maskulina (ali feminina)

	<i>Singular</i>	<i>Plural</i>
1) nom.	homo - človek	homin- es
2) gen.	homin- is	homin- um
3) dat.	homin- i	homin- ibus
4) ak.	homin- em	homin- es
5) vok.	homo!	homin- es!
6) abl.	homin- e	homin- ibus

Nevtra

	<i>Singular</i>	<i>Plural</i>
1) nom.	tempus - čas	tempor- a
2) gen.	tempor- is	tempor- um
3) dat.	tempor- i	tempor- ibus
4) ak.	tempus	tempor- a
5) vok.	tempus!	tempor- a!
6) abl.	tempor- e	tempor- ibus

1) **Genetivna osnova je praviloma podaljšana** in se končuje na konzonante **l, n, r, s**. Nominativne končnice so pomembne predvsem pri prepoznavanju spola.

2) **Značilne končnice (abl. sg., nom. pl., gen. pl.): -e, -a (samo za nevtra!), -um.**

3) Spol

Večina substantivov je **moškega spola**.

a) Izjeme ženskega spola:

- izrazi, ki pomenijo **ženske osebe** (*mater, matris*- mati, *soror, soror-is* - sestra, *uxor, uxor-is* – zakonska žena, *mulier, -eris* – žen(sk)a...) ohranijo naravni spol;
- substantivi na **-do, -go, -io**;
- *arbor, -oris* f. - drevo, *tellus, -uris* f. – zemlja

b) Izjeme srednjega spola:

- substantivi na **-ur, -us, -men** (razen izrazov za živali):
- *iter, itineris* n. – pot(ovanje), *ver, veris* n. - pomlad, *mel, mellis* n. - med, *cadaver, cadaveris* n. - truplo, *marmor, -oris* n., *vas, vasis* n. - posoda, *os, ossis* n. - kost, *os, oris* n. - usta ...

O tempora, o mores! Homo homini lupus. Homini plurima ex homine sunt mala.

Fugit irreparabile tempus. Quidquid vides, currit cum tempore. Mens sana in corpore sano.

Quid leges vanae sine moribus proficiunt? Honoris causa. Repetitio est mater studiorum.

Historia est testis temporum. Imagines maiorum. Ingrata patria – ne ossa quidem mea habes!

2. skupina konzonantnega dela

Feminina (ali maskulina)

	Singular	Plural
1) nom.	civitas - država	civitat- es
2) gen.	civitat- is	civitat- um
3) dat.	civitat- i	civitat- ibus
4) ak.	civitat- em	civitat- es
5) vok.	civitas!	civitat- es!
6) abl.	civitat- e	civitat- ibus

Nevtra

	Singular	Plural
1) nom.	caput - glava	capit- a
2) gen.	capit- is	capit- um
3) dat.	capit- i	capit- ibus
4) ak.	caput	capit- a!
5) vok.	caput!	capit- a
6) abl.	capit- e	capit- ibus

1) Genetivna osnova je praviloma podaljšana in se končuje na konzonante **c, g, d, t, b, p**.

2) Značilne končnice (abl. sg., nom. pl., gen. pl.): **-e. -a (samo za nevtra!), -um.**

◆ Substantivi z osnovo na dva konzonanta imajo v gen. pl. končnico **-ium**, npr.:
urbs, urb-ium, mons, mont-ium...

3) Spol

Večina substantivov je **ženskega spola**.

a) Izjeme moškega spola:

- izrazi, ki pomenijo **moške osebe** (*dux, duc-is* – vodja, poveljnik; *custos, custod-is* – varuh ...) ohranijo naravni spol;
- substantivi na **-ex, -icis** in **es-itis**, npr.: *vertex, vertic-is* m. – vrh, *limes, limit-is* m. – meja;
- substantivi: *lapis, lapid-is* m. – kamen, *pes, ped-is* m. – noga, *dens, dent-is* m. – zob, *fons, font-is* m. – izvir, *pons, pont-is* m. – most, *greg, greg-is* m. – čreda

b) Izjeme srednjega spola:

- *caput, capit-is* n. – glava, *cor, cord-is* n. – srce, *lac, lact-is* n. – mleko;
- grški substantivi na **-ma, -matis**, npr.: *poema, poemat-is* n. – pesnitev...

Prima ars hominis est ipsa virtus. Mater omnium bonarum artium est sapientia.

Veritatem dies aperit. Quot capita, tot sententiae. Virtute duce, comite fortuna.

Magister artium liberalium. Si vis pacem, para bellum. Dictum sapienti sat est.

Virtutem non dat natura. Honor est praemium virtutis. Historia lux veritatis esse debet.

Mors certa, hora mortis incerta.

1) Kaj sodiš o človeški **sreči**?

- 2) **Popotniki** so prispeli na **vrh** visoke **gore**.
- 3) Na **vrhu gore** je utrujeni popotnik pil vodo iz mrzlega **studenca**.
- 4) **Konzula** morata skrbeti za **blaginjo** države.
- 5) Bolijo me **zobje** (**glava, noge, kosti, celo telo...**).
- 6) Rimski **vojščaki** so pokopali **trupla** mrtvih tovarišev.
- 7) Zapri(te) **usta**, odpri(te) oči!
- 8) Komaj čakam **pomlad, spomladi** je listje zeleno (=so listi zeleni).
- 9) **Vonj cveta** (**cvetov**) je prijeten.
- 10) Na košatem **drevesu** je bilo veliko sadja.
- 11) Že davnih **časih** so **ljudje** slavili pesnika Homerja, ki je bil v svojih slavnih **pesnitvah** opeval grške bogove in junake.
- 12) Otroci so se veselili sladkega **medu**, ki jim ga je bila prinesla **mama**.
- 13) Če se državljanji ne bodo pokoravali **zakonom**, jih bodo **sodniki** kaznovali.
- 14) Katero **mesto** je bilo **prestonica** (= glavno mesto) rimske **države**? Rim.
- 15) **Zakon** vidi jeznega (človeka), jezen (človek) ne vidi **zakona**.

